

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Goodman tarafından geliştirilen, dış doğrultulu model olarak da bilinen bu okuma süreci çözümleyici okuma sürecidir.

CEVAP: E
2. Verilen yöntemlerden not alarak ve işaretleyerek okuma, metnin okunması sırasında önemli görülen/bilinmeyen yerlerin anlaşılmasına yönelik olarak benzer süreçleri içeren yöntemlerdir.

CEVAP: C
3. Kavram haritaları; yazma eğitimi sürecinde yazılı anlatım çalışmalarına yönelik ön hazırlık ve plan yaparken, bilgi ve örnekler, alt kısımlar ve grupları gösterirken, genel olarak bütünü özetlerken, yazılacak konunun ana hatlarını çıkarırken kullanılır.

CEVAP: A
4. A, B, C ve D seçeneğinde araçlar diğer kullanımlarının yanı sıra yazma sürecinin son aşaması olan paylaşma/yayınlama sürecinin gerçekleşmesine yardımcı olurlar.

CEVAP: E
5. İfade edilen değerlendirme yöntemi analitik değerlendirmedir.

CEVAP: E
6. "Kendine metinde cevabı olabilecek sorular sorma", okuma öncesinde kullanılması gereken tahmin etme, planlama stratejilerindedir. Bu yolla okuyucu okuma amacını belirginleştirmiş olur ve okuma öncesinde güdülenmesini artırmış olur.

CEVAP: A
7. Sunma, okuma eğitiminin değil; yazma eğitiminin aşamalarından birisidir.

CEVAP: E
8. Okuma eğitiminde ön bilgi, amaç, akıcılık, anlam kurma stratejileri, çıkarım yapma, motivasyon gibi unsurlar okuyucuya bağlı; yapı, türler, içerik ve kelime kullanımı gibi unsurlar metne bağlıdır.

CEVAP: C
9. "Dinleme işitme ile başlar" kanısı doğru gerisi yanlış bilinenlerdir.

CEVAP: E
10. Sorudaki okuma yöntemi, güdümlü okumadır.

CEVAP: B
11. Soruda tanımlanan okuma-anlama türü "sorgulayıcı anlama"dır.

CEVAP: C
12. "Dikkat dağılınca okunan kısma dönme" okuma sırası stratejilerindedir.

CEVAP: D
13. Not tutarak dinlemenin aşamaları; işitmek, dinlemek, anlamak, analiz etmek, seçme ve yazmaktır.

CEVAP: A
14. Belirtilen okuma stratejisi "anlamlandırma stratejisi"dir.

CEVAP: B
15. Dudak kıpırdatma sesli değil, sessiz okuma hatalarındandır.

CEVAP: A
16. Görsel organize ediciler; ağ organize ediciler (örümcek ağı, anlam analiz çizelgesi), hiyerarşik organize ediciler (yapılandırılmış gözden geçirme, kavram haritaları, şebeke ağacı), matris organize ediciler (girdi/araştırma tabloları, karşılaştırma/kıyaslama matrisleri), doğrusal organize ediciler (venn şemaları, süreklilik ölçekleri, olaylar zinciri, hikâye haritaları) şeklinde sınıflandırılabilir.

CEVAP: E

17. “Kod çözme ve çözülen kodu anlama ve kavrama eylemi” olarak tanımlanan okuma becerisinin birtakım fiziksel ve zihinsel unsurları bulunur. Bu unsurlar fiziksel ve zihinsel süreçlerin eş güdüm içerisinde meydana getirdiği, çok sayıda ince beceriye dayanan karmaşık bir süreci meydana getirir. Okuma merkezi, zihinsel bir unsurken diğer seçeneklerdeki unsurlar fizikselidir.

CEVAP C

18. Hakkında bilgi verilen sözlü anlatım türü sempozyum, diğer adıyla bilgi şölenidir. Sempozyumda amaç, konuyu tartışmak değil, ilgili konuşmacıların konuyu olumlu veya olumsuz yönleriyle ortaya koymaları ve soruna çözüm aramalarıdır. Yani sempozyumda ele alınan ortak konu, çeşitli yönleriyle incelenir, değişik görüşler ve yorumlar sunulur.

CEVAP E

19. “Yazılarında mizahî öğeler kullanır.” ve “Cümle türlerini tanıır.” kazanımları 8. sınıf düzeyinde ele alınması gereken yazma kazanımlarıdır. Cümle türlerini verirken kavramsal tanımlamalara girilmemelidir.

CEVAP E

20. Açıklaması verilen dinleme/ izleme yöntem ve tekniği “empati kurma, kendini karşısındakinin yerine koyarak dinleme”dir. Bu teknikte amaç; dinleyicinin kendisini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamaktır.

CEVAP B

21. Saussure öncesi dönemde dilsel olgular “diakronik” (art zamanlı) boyutta, dilin evrimsel dönüşümleri temelinde incelenirken, Saussure dil bilime “senkronik” (eş zamanlı) bir yaklaşım getirerek dili anlık bir zaman noktasında ele almıştır. Bunun ardında, Saussure’ün dil bilimi çalışmalarını metafiziksel varsayımlardan kurtararak bilimsel bir zemine oturma arayışının olduğu görülür. Saussure, linguistik yapıyı kendi içinde eş zamanlı olarak çözümleyerek dilin işleyiş mekanizmasını, göstergeler sistemine dayalı bu sistemin epistemolojik arka planını bulmaya çalışmıştır. Buna göre sırasıyla, art zamanlı ve eş zamanlı terimleri getirilmelidir.

CEVAP B

22. Yapısökümcülük (Postyapısalcılık) kuramının temsilcisi Derrida, yapısöküm aracılığıyla metnin gerçek anlamını bir metnin öğelerinden değil, bir metnin çoğullukla göz ardı edilen, marjinal metaforlar ve retoriksel aygıtlarından çıkarmaya çalışır. Metnin anlaşılması bu anlamda onu parçalara ayırmak, ona yeni anlamlar yüklemek etkinliğidir. Metin yorumunda doğru veya yanlış anlam diye bir şey söz konusu olamaz. Ona göre bir metin, yazı yazarın kaleminden çıktığı andan itibaren kendine özgü bir gerçekliğe sahip olur ve yazarın değil okuyucunun malı olur. Bu yönüyle anlam yazara veya metne değil, doğrudan okuyucuya bağlıdır. Çünkü anlam yalnızca okuma edimiyle var olur. O, bu yolla bir bakıma metnin anlamının, tamamıyla anlamı belirleyen yapılardan oluşmadığını ve aslında metnin belirlenemezliği ile sınırsızlığını ortaya koymaya çalışır.

CEVAP E

23. Ferdinand de Saussure, 20. yüzyılda dilbiliminin 'babası' olarak düşünülmektedir. Özellikle yapısalcılık ve göstergebilim alanında adını duyurmuştur. Saussure'ün *Genel Dilbilim Dersleri* isimli eseri, Cenevre Üniversitesi'nde verdiği genel dil bilim derslerinde öğrencilerin tuttukları notların, ölümünden sonra derlenerek özgün bir birleşime dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkmıştır. *Genel Dilbilim Dersleri* isimli eserde geçen hususlar şunlardır:

- Dilin Dizge Olma Özelliği
- Dilin Uzlaşım Sal Niteliği
- Yazı / Dil Ayrımı
- Dil / Söz Ayrımı
- Töz / Biçim Ayrımı
- Dizisel ve Dizimsel İlişkiler
- Anlam / Değer Kavramları
- Eş Zamanlı İnceleme

Edim ve edinç kavramları ünlü dilbilimci Noam Chomsky'e ait kavramlardır. Bulut Öğretmen bu kavramı anlatmış olamaz.

CEVAP D

24. Sürekli sesler, akıcı ve sızıcı olmak üzere ikiye ayrılır. Akıcı ve sızıcı ünsüzlerimizi hatırlayalım.

Akıcı: /l/ , /m/ , /n/ , /y/ , /r/ (LiMoN YeR)

Sızıcı: /h/ , /v/ , /s/ , /z/ , /ş/ , /f/ , /j/ , /ğ/ (HaVaSıZ Şi-FaJıĞ)

Süreksiz/ patlayıcı sesler: /b/ , /c/ , /d/ , /g/ , /p/ , /ç/ , /t/ , /k/

Akıcılaşma: Süreksiz/patlayıcı ünsüzlerin yerini akıcı ünsüzlere (l, m, n, y, r) bırakması olayıdır. Türkçede özellikle /y/ sesi akıcı bir sestir. OA. adak>ayak, DLT. kuduruk>kuyruk, beg>bey, yadagin>yayan, adır>ayır vb.

Sızıcılaşma: Süreksiz/patlayıcı ünsüzlerin yerini zaman içerisinde sürekli/sızıcı ünsüzlere bırakması olayıdır. OA. çabış>çavuş, OA. yabız>yavuz (b > v değişimi)

Soruda bize verilen kelimelerde "sızıcılaşma" ses olayı görülmektedir.

CEVAP D

25. Fonoloji teriminin karşılığı, ses bilimidir. Ses bilimi, sözlü dilde anlam ayrılığı oluşturan yakın ses birimlerini, dil yapısı bakımından inceleyen dil bilimi koludur.

Morfoloji teriminin karşılığı, biçim bilimidir. Dil biliminde kelimelerin yapısının tanımlanmasını, çözümlemesini ve kimliklendirilmesini inceleyen bilim dalıdır. Biçimbilim modern dilbilimin bir alt alanıdır ve bir dilin anlam taşıyan en küçük parçalarının (biçimbirim, morfe) araştırmasını yapar.

Sentaks teriminin karşılığı, söz dizimidir. Sentaks, doğal dillerdeki cümle kurma ilke ve kurallarını inceleyen ve bu dildeki cümlelerin esnekliğini inceleyen dilbilim dalıdır.

Fonetik teriminin karşılığı, ses bilgisidir. Ses bilgisi, bir dilin seslerini boğumlanma noktaları, boğumlanma özellikleri vb. bakımlardan inceleyen dil bilimi koludur.

Semiyoloji teriminin karşılığı, göstergebilimdir. Seçeneklerde yanlış olarak verilmiştir. Ad bilimi için verilmesi gereken kavram ise onomastiktir.

CEVAP E

26. Émile Benveniste, Sözceleme Kuramı'nın sahibidir. Benveniste'e göre "Sözceleme, bireysel bir kullanım edimiyle dilin işleyişe geçirilmesidir ve bireyin dili söyleme dönüştürmesini gerektirir". Bir dili öğrenmenin, o dilde sözceleme öğrenmek ve bir söylem üretmek olduğunu düşünürsek, bir söylemi doğru bir şekilde üretmek için her şeyden önce, metinde/söylemde konuşan kişileri ayırt etmek, nerede ve ne zaman konuştuklarını bilmek gerekir. Sözceleri bir bağlam içerisinde gerçekleştirdiğimiz düşünülürse, bir sözcenin üretildiği koşullar, genellikle sözcenin kendisinden daha anlamlıdır çünkü kimin kiminle, nerede, ne zaman ve nasıl konuştuğunu bilmek çok önemlidir.

CEVAP A

27. Parçada bahsedilen dil bilim alanı edim bilimdir. Edim bilim; göstergeler ve üreticileri, yani dili kullananlar arasındaki ilişkiyi inceler. Edim biliminde bağlam çok önemlidir. Gösterge bilim, semiyotik veya semiyoloji; göstergelerin yorumlanmasını, üretilmesini veya işaretleri anlama süreçlerini içeren bütün faktörlerin sistematik bir şekilde incelenmesine dayanan bir bilim dalıdır. Metin dilbilim, iletişim ortamında metnin yeri, metni oluşturan unsurlar, metnin türü ve yapısı, metnin çözümlenmesi gibi işlemler yürüten dilbilim dalıdır. Psikodilbilim, ruhdilbilim veya ruh dil bilimi; bireyin dili üretme, kullanma ve anlama işlemlerini birer zihinsel gerçekleştirmeler olarak inceleyen bir dil bilim dalıdır. Uygulamalı dilbilim; bilgi aktarımı, çok dillilik, bilgilerin bilgisayar destekli biçimlendirilmesi ve sunumu, yeni yayın organlarında dil kullanımı, ana dil ve yabancı dil bilgilerinin edinim ve kullanım yetisini arttırmaya yönelik metod ve araçlar gibi konularla ilgilenen bir dil bilim dalıdır.

CEVAP C

28. Fonolojide, anlam ayıran en küçük birime "fonem(sesbirim)" denilmektedir. Örnek olarak "yat" ve "tat" kelimelerinde "y" ve "t" sesleri birer fonemdir. Morfem(-biçimbirim), bir dildeki en küçük ve anlamlı birimdir. "tuz", "göz" gibi kelimeler morfemlere örnek olarak verilebilir. Morgem, dil gelişiminde "tek sözcük" evresi olarak bilinen evredir. Bu evrede tüm çocuklar tek kelime ile birden çok şey anlatmak istemektedir. Fonetik, ses bilgisi; fonoloji ise ses bilimi demektir. Soruda bize sesbirim sorulmuştur.

CEVAP B

29. Aynı fonemin temsil ettiği ses değişiklerine (varyasyonlarına) "allofon" denir. Allofonlar, aynı foneme ait benzer seslerdir, o fonemin temsil ettiği grubun üyeleridirler. Bir başka deyişle, aynı anlama gelen (anlam ayırıcı olmayan) farklı seslerdir.

Bir morfemin ses uyumlarına bağlı olarak farklı varyantlarının hepsine "allomorf" denir. Mesela Türkçedeki çoğul ekinin allomorfları iki tanedir: -lar ve -ler. Görülen geçmiş zaman ekinin toplam 8 tane allomorfu vardır: -dı/-di, -du/-dü, -tı/-ti, -tu/-tü. (2020 ÖABT sorusu) Bağımlı morfemlerin gösterilmesi sırasında büyük harfler değişen sesleri gösterir: Eğer bir morfemi -DI şeklinde gösteriyorsak bunun anlamı, -dı/-di, -tı/-ti şeklinde dört varyantı var demektir. Eğer -DV şeklinde gösteriyorsak -dı/-di, -tı/-ti, -du/-dü, -tu/-tü şeklinde sekiz varyantı var demektir.

CEVAP B

30. Dil toplumsal yaşama ait, söz ise psikişik yaşama dâhildir. Bu noktada dili sözden ayırmak "toplumsal olguyu bireysel olgudan ayırmak" demektir; çünkü "dil konuşan kişinin bir işlevi değildir, bireyin edilgen biçimde belleğine aktardığı üründür" oysa "söz bireysel bir isten ve anlık edimdir" (Saussure 1998: 44). Bu nedenle toplumsal bellek dil üzerindedir, bireysel yaratma ise söz üzerinde kendini gösterir. Söзде bireysel kullanımdan dolayı değişiklik, hareketlilik ve devinimlik görülür. Bu nedenle genel ve tümel ilkelere söz üzerinde varmak neredeyse imkânsızdır. Bu yüzden Saussure dilin işleyişi üzerine tümel ilkelere varmak için bireysel sözden ziyade bireyüstü bir dizge olan dil üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırır. Somut konuşma şekillerini inceler, dilin dizgesi sözlerin betimlemesinden ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bu incelemelerde varılmak istenilen hedef dilin tümel işleyiş yasalarıdır. Bu bilgilere göre boşluklara sırasıyla gelmesi gereken iki kavram dil ve söz olacaktır.

CEVAP C

31. Verilen dil bilimciler sırasıyla; Prag, Fransa ve Kopenhag dil bilim okullarının temsilcileridir.

Prag'da 1926'da kurulan Prag Dilbilim Okulu, Ferdinand de Saussure'ün dil üzerine görüşlerini önemli ölçüde benimser. V. Mathesius'un etrafında bir araya gelen B. Tarnka, J. Vachek, B. Havranek, J. Mukarovski, çeşitli dil sorunlarını tartışmakla kalmaz, bunlar üzerine çeşitli eserler verirler. Daha sonra bu isimlere R. Jakobson, N. Trubetsky, S. Karseski gibi Rus araştırmacıları katılır.

André Martinet ve E. Benevenste, Prag Dilbilim Okulunun kuramlarından hareket ederek Fransız İşlevsel Dilbilim Okulunun temellerini atarlar. André Martinet tarafından Fransa'da sistemleştirilen İşlevselcilik Kuramı bir dil bilimsel analiz yöntemidir. İşlevsel dil bilimi "dil dizgesi içindeki öğeleri ve bu öğeler arasındaki bağlantıları, bildirişimdeki işlevleri açısından inceler.

1931 yılında Viggo Brondal, Luis Hjelmslev ve Hans J. Uldall tarafından yeni bir dil kuramı geliştirmek amacıyla kurulur. Bu niyetle kurulan Kopenhag Dilbilim Okulu, dil çözümlenmelerini Ferdinand de Saussure'ün belirlediği yoldan geliştirir. Prag Dilbilim Okulu, dil çalışmalarının ses bilimsel temelli ilkeler üzerine kurarken Kopenhag Dilbilim Okulu ise dili daha çok felsefi mantıksal temellere göre yapılandırmaya kalker.

CEVAP B

32. Parçada Cenevre Dilbilim Okulu hakkında bilgiler verilmiştir. Cenevre Dilbilim Okulu Charles Bally ve Albert Sechehaye dil üzerindeki görüşleri etrafında toplanmış ve bu iki isim Cenevre Dilbilim Okulunun görüşlerini çok net şekilde ortaya koymuşlardır. Bu iki ismin önemi Ferdinand de Saussure'ün *Genel Dilbilim Dersleri*'ni yayımlamalarıdır. Yine Cenevre Dilbilim Okulunun bir diğer temsilcisi ise Henri Frei'dir. Ferdinand de Saussure'ün dil üzerine sürdürdüğü görüşleri neticesinde bir araya gelen Cenevre Dil Okulunun en dikkate değer isimlerinden biri de Antoine Meillet'tir. Karşılaştırmalı dil bilgisi üzerine çalışmalarıyla da dik-

kat Meillet, F. de Saussure'ü verdiği derslerle de onu yakından takip eder. Fakat Meillet'in dil üzerine bazı görüşleri Saussure'den ayrılır. Antoine Meillet "dil'in tarih kültür, toplum bağlamı içinde değerlendirilmesi gerektiğine inanır; daha doğrusu, Ferdinand de Saussure'ün verdiği dilin dizgisel tanımını almış ve bunu tarihsel bir bakış açısıyla kaynaştırmıştır.

CEVAP E

DİJİTAL HOCA AKADEMİ

33. Boşluklara sırasıyla "edinç ve edim" kavramları gelmelidir. Edinç, konuşucu-dinleyicinin kendi dili konusundaki sezgisel bilgisidir. Bu bilgi, konuşan öznedeki örtük olarak vardır, bir başka deyişle edinç her insan beyninde gücül bir biçimde var olan doğuştan gelen bir dil bilgisel dizgedir. Edim ise edinç diye adlandırılan örtük dil bilgisel dizgenin değişik biçimlerde somut olarak gerçekleşmesidir. Bu noktada her konuşanda farklı cümleler kullanma yeteneği vardır. Benzer yetenek konuşanı anlamak isteyen dinleyicide de bulunur. Bu, dil bilgisi adı verilen kurallar bütünü sayesinde gerçekleştirilir. Ancak özne "bu kuralları düşünmeden ve genellikle bu kuralların neler olduğunu bilmeden kullanır. Böylece her konuşucu-dinleyici kendi ana dili konusunda sezgisel bir bilgiye sahiptir" (Kıran 1996: 185). Bu bilgi öznedeki örtük gizli bir hâlde bulunur. Hangi dilsel topluluk olursa olsun özneler doğuştan var olan bir dil bilgisi sisteminin sahibidir ve onu kullanarak edime dönüştürür.

CEVAP D

34. Amerikan Dilbilim Okuluna mensup başlıca çalışma ortaya koyanlar; F. Boas, E. Sapir, L. Bloomfield ve Z. S. Harris gibi araştırmacılarıdır.

- F. Boas, kültür ve iktisat alanında üzerinde araştırmalar yapılan toplulukların dillerinin de incelenmesi lüzumuna inanan ve başkalarını da inandıran bir isimdir.
- E. Sapir ise Germence konusunda uzmandır, Hint-Avrupa dilleriyle yakından ilgilenmiş, Amerika yerli dillerinin üzerinde çalışmıştır.
- L. Bloomfield'in uzmanlık alanı Almancadır. Fakat daha sonra Hint-Avrupa, Amerika yerli dilleri ve genel dil bilimi çalışmalarına da yönelir.
- Amerikan Dilbilim Okulunda söz dizimi sorunları üzerine kafa yoran dil bilimci Z. S. Harris'tir. Sami dilleriyle birlikte Amerika yerli dillerini de inceleyen Harris bu çalışmalarında özellikle ses bilimi, biçim bilimi ve dağılımsal tümce bilimi ilkelerini saptamaya çalışır.

Kopenhag Dilbilim Okulunun önemli isimlerinden biri olan Viggo Brondal dile mantığın ilkeleriyle yaklaşır. Brondal, dil felsefesinin amacının dilsel kategorilerin sayısının ve tanımlarını araştırmak olduğunu ileri sürer ve "bu kategorilerin bütün değişkenliklere karşın her yerde aynı olduklarının kanıtlanmasıyla insan düşüncesinin temel özelliklerinin belirlenebileceğine" inanır.

CEVAP C

35. Peirce göstergeyi yorumlayan (interpretant), nesne (object) ve gösterge (representatum)den oluşan üçlü bir model şeklinde açıklarken, Saussure yaklaşımını gösteren (signifiant) ve gösterilenden (signifié) oluşan ikili bir model üzerine kurmuştur. Aslında iki araştırmacının tasnifi de birbirine benzer; Peirce'ün gösterge kavramı "representatum"u Saussure'ün gösterenine karşılık gelir ancak Peirce, Saussure'den farklı olarak gösterileni nesne (object) ve yorumlayan (interpretant) olarak iki parçaya ayırır. Saussure ve Peirce'ün temelini attığı ve öncülüğünü yaptığı göstergebilim, 1960'lardan sonra bağımsız bir bilim dalı hâline gelir.

CEVAP A

36. Parçada hakkında bilgi verilen dilbilim okulu Moskova Dilbilim Okuludur. Moskova dilbilim çevresi, 1915 yılında Rus dilbilimciler Roman Jakobson (1896) ve Pjotr Bogatyrev (1893-1971) tarafından kurulmuştur. Moskova Okulu, Rus Biçimciliği'nin kaynağını oluşturmuştur. Bu okulun üyeleri dilin edebî kullarımlarına dilbilimsel bir yaklaşımla odaklanmışlar ve içerikten ziyade biçim, yapı, teknik gibi konular üzerinde durmuşlardır. Biçimci eleştiri, 1930'ların başında Rus hükûmeti tarafından baskı altına alınınca bu grup dağılmış ve R. Jakobson Çekoslovakya'ya göç edip Prag Dilbilim Okuluna katılmıştır. Moskova okulunun biçimci anlayışı, 1960'larda göstergebilimde de ortaya çıkmıştır. Dil bilim üzerine çeşitli araştırmaları bulunan Roman Jakobson bu okulun en önemli temsilcisidir. Daha sonra çeşitli okullarda görev almıştır.

CEVAP E

37. Köşe yazısı bilgilendirici niteliği dolayısıyla daha çok bilişselliğe yönelik, diğer seçeneklerde verilen türler duyusal alana yöneliktir.

CEVAP: D

38. Çocuk edebiyatında konu yapılandırmasını zayıflatan üç temel öge abartılmış merak, rastlantısallık ve duygusallıktır.

CEVAP: C

39. “Çocuklara Mahsus Gazete” 1896-1908 yılları arasında 12 yıl 627 sayı; “Çocuklara Rehber” 1896-1901 yılları arasında 5 yıl 166 sayı; “Çocuk Dünyası” 1913-1918 yılları arasında 5 yıl 94 sayı; “Talebe Defteri” 1913-1918 yılları arasında 5 yıl 68 sayı; “Çocuk Duygusu” 1913-1914 bir yıl 61 sayı olarak yayınlanmıştır.

CEVAP: A

40. Verilen kitaplar genel olarak antiotoriter bakış açısıyla yazılmış olmalarına karşın; ilk olarak kabul edilen “Uzun Çoraplı Kız Pippi”dir.

CEVAP: B

41. *Kirman Şah Hikâyesi*, aşk ve kahramanlık konularını bir arada işleyen halk hikâyelerinden biridir.

CEVAP: D

42. Konularına göre türkü türleri şunlardır: Ninniler, çocuk türküleri, doğa türküleri, aşk türküleri, kahramanlık türküleri, tören türküleri, iş türküleri, karşılıklı türküler, ölüm türküleri, oyun türküleri.

CEVAP: E

43. Bayburtlu Zihni, hem hece ile hem aruz ile şiirler yazmıştır.

CEVAP: A

44. *Dehname*, Eşrefoğlu Rumi'nin eserlerinden biri değildir. *Dehname*, Şah İsmail'in eseridir.

CEVAP: C

45. A,B,C ve D seçeneklerinde yer alan beyitler “mefûlü fâilâtü mefacilü fâilün” vezni ile E seçeneğinde yer alan beyit ise “mefûlü mefâilü mefaîlü faülün” vezni ile kaleme alınmıştır.

CEVAP: E

46. Nedîm-i Kadîm'in bilinen tek eseri divanıdır.

CEVAP: D

47. Beyitte Hz. İsa'nın ölüleri diriltmesi mucizesine gönderme yapılmaktadır.

CEVAP: A

48. Beyitlerde manzum bir şekilde peygamberin sözleri aktarılmaktadır. Beyitler manzum kırk hadis türüne örnektir.

CEVAP: B

49. *Kırık Hayatlar* – Halit Ziya Uşaklıgil'in; *Hayat-ı Hakîkîyye Sahneleri* – Hüseyin Cahit Yalçın'ın; *Hac Yolunda* – Cenap Şahabettin'in; *Eylül* – Mehmet Rauf'un eseridir. Dolayısıyla bu eserlerin hepsi Servetifünun Dönemi'ne aittir. *Hüzün ve Tebessüm* ise Fecr-i Âti topluluğundan İzzet Melih Devrim'e aittir.

CEVAP: E

50. Bu dörtlükler Ziya Gökalp'ın “Lisan” adlı şiirinden alınmıştır. Bu şiir “Yeni Lisan” maddelerinin şiirsel hali sayılabilir. Birinci dörtlüğün tamamından Türkçenin bütün yönleriyle geçerli bir dil halinde kabul edilmesine gönderme yapılır. “Başka dil gece bize” dizesi de Türkçenin yabancı dillerin karanlık etkisinden kurtulmasına işaret eder. Söyleyişte birlik sağlanması bakımından da İstanbul ağızı esas alınmalıdır fikri vardır. Yeni kelimeler üretmede de halkın kullandığı dil özellikleri doğrultusunda hareket edilmesi gerektiğine vurgu yapılır. Ancak Türkçenin halkın sorunlarını anlatmada bir araç olarak kullanılması fikrine ulaşılamaz.

CEVAP: C

51. A seçeneğinde Garip şiir hareketini; B seçeneğinde Beş Hececileri; C seçeneğinde Yedi Meş'ale hareketini; E seçeneğinde İkinci Yeni şiir hareketini benimseyen sanatçılar yer alır. D seçeneğindeki İlhan Geçer – Hisar grubunu, Erdem Beyazıt İslamî hassasiyeti, Ceyhun Atıf Kansu da toplumcu gerçekçi şiir anlayışını benimser.

CEVAP: D

52. Sorunun kökünde verilen parçada yer alan roman karakterlerine dikkat edildiğinde bu eserin Peyami Safa'nın *Fatih-Harbiye* romanı olduğu anlaşılır. Yanlış Batılılaşma fikri üzerinde en çok duran isimlerden biri olan Peyami Safa, aynı zamanda birçok romanında otobiyografik özelliklere de yer verir.

CEVAP: B

53. Tanımlanmış akım romantizm akımıdır. *Sefiller* Victor Hugo, *Toplum Sözleşmesi* Jean-Jacques Rousseau, *Genç Werther'in Acıları* Goethe, *Çingeneler* Aleksandr Puşkin. Bu yazarlar romantizm akımı çerçevesinde eser vermişlerdir. Fakat *Vadideki Zambak* Balzac realizm akımıdır.

CEVAP: D

54. Ölen kişinin ardından duyulan üzüntüyü anlatan eserler B seçeneğinde birlikte verilmişlerdir.

CEVAP: B

55. Verilen bütün isimler sosyolojik eleştirinin önemli isimleri olmakla beraber; bunun kurucusu da sayılabilecek ve Türk edebiyatında da etkileri görülen isim H. Taine'dir.

CEVAP: D

56. Beyitte suyun konuşması ve gezmesi insana ait özellikler olduğu için teşhis ve intak; suyun taşlara vurarak akması doğal bir olayken sevgilinin ayağının toprağına erişmesi için böyle olduğunun söylenmesi hüsn-i ta'lidir.

CEVAP: C

57. Parçada verilen bilgiler, Şemsettin Sami'yi işaret eder. Şemsettin Sami, özellikle dil çalışmalarıyla büyük öneme sahiptir.

CEVAP: C

58. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak Servetifünun edebiyatında beyit hakimiyeti kırıldığı için parça güzelliğine önem verildiği söylenemez. Çünkü şiir, nesre yaklaştırarak şiirde birden fazla konuya vermişlerdir.

CEVAP: E

59. A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Ancak Yahya Kemal şiirde sosyal fayda ilkesine bağlı kalmamıştır ve bu yönde eser vermemiştir. Her ne kadar tarihî konular işlese de bu şiirlerinde sosyal fayda amacı taşıdığı söylenemez. Bireysel bir hassasiyetle saf şiir anlayışına bağlı kalmaya çaba harcamıştır.

CEVAP: D

60. Bahsedilen eleştiri kuramı arketipal/mitik eleştiridir. Bu anlayışa göre; edebî eserler belirli arketiplerin veya belirli mitik formüllerin tekrarıdır ve bu yüzden oldukça gerçektir.

CEVAP: B

61. Planlı yazma sürecinin son aşaması gerekli hazırlıklar ve düzenlemelerin ardından yazının yayımlanmasıdır. Buna göre doğru cevap A seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP: D

62. Soruda seçenekler arasında kavrama düzeyine ulaşacak en uygun teknik sorgulanmaktadır. Soru-cevap tekniği öğrencilerin düşünme ve konuşma alışkanlıkları kazanmalarında aynı zamanda da öğrendikleri bilgiler ışığında sorulan soruları kendi ifadeleri doğrultusunda cevaplandırmalarında kullanılır. Dolayısıyla bu teknik kavrama düzeyine uygun olan tekniktir.

CEVAP: A

63. Yapılandırmacı ekol doğrultusunda oluşturulmuş Türkçe öğretim programında öğretmene düşen rol ve görevler, öğrencilerin aktif, seçme özgürlüğü içinde, yaşantı geçirerek, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda ortam düzenlemeleri yapmaktır. Fakat öğrencilerin ders çalışma planlarına sıkı biçimde uymalarını sağlamak bu görüşe aykırıdır.

CEVAP: C

64. I. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir, kazanımı sentez düzeyindedir. Çünkü yeni, daha öncekilerden farklı çözümler ortaya konacaktır.

II. Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur, kavrama düzeyindedir. Bir bilgiden yola çıkarak başka bir durum hakkında çıkarımda, tahminde bulunma kavrama düzeyindedir.

CEVAP: D

65. Konuşma öğrenme alanıyla ilgili olarak kişinin kendi konuşmasını değerlendirirken kullanabileceği yaklaşımlar arasında öz değerlendirme, açık uçlu sorular, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri yer alır. Fakat akran değerlendirme bireyin başkasını değerlendirirken kullanabileceği bir yöntemdir.

CEVAP: E

66. Yapılandırmacı eğitim süreci öğrenci merkezlidir. Öğrenciler süreçte aktiftir. Araştırmalar yapıp Türkçe dilini kullanma becerileri geliştirirler ve dildeki her birim bağlamla ilişkilendirilir. Fakat E seçeneğinde verilen kuralların öğretilmesi yapılandırmacı ekolün temel amacı olamaz.

CEVAP: E

67. Verilen etkinlikte öğrencilerin konuyla ilgili belirli kuralları kavrayıp kelimelerin, kelime grupları içerisindeki görevlerini belirlemeleri ya da kuralların ezberletilmesi sağlanmamıştır. Bu etkinlikte sezdirme yöntemi kullanılmıştır. Sezdirme dil bilgisi öğretiminde sık tercih edilen ve tahmin etme becerilerini geliştiren bir yaklaşım sergiler.

CEVAP: C

68. Verilen öncüller incelendiğinde;

- I. İsimlerin ek fiil aracılığıyla hangi kiplerde çekimlenebildiğini açıklar, kazanımı kavrama basamağının açıklama yorumlama alt basamağı içinde değerlendirilir.
- II. Ek fiili işlevine uygun olarak kullanır, kazanımında öğrenilen bilgileri ve kuralları yeni durumda kullanma yani transfer etme söz konusudur. Bu durum uygulama basamağının kapsamında değerlendirilir.

CEVAP: C

69. Yapılandırmacı yaklaşımla düzenlenmiş bir program anlayışında üst düzey düşünme becerileri ve problem çözme yetenekleri geliştirilmeye çalışılır. Dolayısıyla B, C, D ve E seçenekleri üst düzey düşünme becerileri içinde yer aldığı için doğrudur. Fakat olgusal bakış nesnel, kesin yargılardan oluşan, değişmez bir yaklaşım öngörür ve geleneksel bir yapıdadır.

CEVAP: A

70. Öğrencilerin okudukları metinlerden elde ettikleri bilgi basamağındaki bilgilerini ölçmek için onlara sorulan "Kim,Ne, Ne zaman, Ne kadar?" vb. sorular seçeneklerde verilen ölçme ve değerlendirme araçlarında kısa cevaplı maddelerle ilişkilidir. Kısa cevaplı maddeler kullanılarak bilgi basamağındaki çeşitli bilgiler yoklanabilir.

CEVAP: D

71. Türkçe öğretim programı incelendiğinde okuma metinlerinde bulunması gereken bazı özellikler yer almaktadır. Bu özellikler incelendiğinde A, C, D ve E seçeneklerinin doğru olduğu görülmektedir. Fakat B seçeneğinde verilen "Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçeden çok eserin yazıldığı dilin yapısal ve anlamsal özellikleri dikkate alınmalıdır." ifadesi yanlıştır. Çünkü çevirilerde eserin yazıldığı dil değil Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.

CEVAP: B

72. Öğretmenin derse elinde fotoğraflarla girmesi dikkat çekmeye yönelik bir etkinliktir. Öğrencilere resim göstermek, ses kaydı dinletmek, anı, fıkra, hikaye anlatmak ya da soru sormak dikkat çekmeyi sağlayacaktır.

CEVAP: B

73. Öğrencilerin gerçekleştirmiş oldukları konuşma sırasında hazırlıklı konuşma ilke ve kazanımlarını gerçekleştirme düzeylerini ölçmeye çalışan öğretmenin kullandığı çizelge gözlem formudur. Bu çizelge sayesinde puanlama yapılırken belirlenen kazanımların uygulanma seviyeleri “Evet-Hayır-Kısmen” kriterleri kullanılır.

CEVAP: C

74. Türkçe öğretim programı genel anlamda öğrencilerin yaratıcılıklarını, eleştirel ve yansıtıcı becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Fakat Türkçe öğretiminde alt düzey kazanımları kazandırmak da yok sayılmaktadır. Geleneksel öğretim süreçlerinde öğrenme yalnızca alt düzey hedefler doğrultusunda şekillenmekteydi. Günümüzde ise bu amaçları sağlayıcı etkinliklerden olan ezberleme tekniği şiir ya da özlü söz öğretiminde hala kullanılmaktadır. Bu teknik öğretmenlerce yanlış anlaşılmaktadır. Ezberleme yöntemiyle “öğrencilerin hafızalarını güçlendirmek, kültürel ve edebi değere sahip metinlerdeki cümle yapılarını ve söz varlığını kavrayarak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak” amaçlanmıştır (MEB, 2006: 67). Ezberleme yöntemiyle şiir ya da metin okumak, öğrencilerin kendine olan öz güvenini artırır ve sosyalleşmesine katkıda bulunur (Çiftçi, 2007). Fakat bu yöntem yaratıcı düşünme ve eleştirme becerilerini geliştirecek yapıda değildir.

CEVAP: E

75. Yazma eğitiminin geliştirilmesi sırasında okunan ya da dinlenenin doğru anlaşılması önemlidir. Okunan ya da dinlenen bir metnin doğru anlaşıldığını ölçmek amacıyla o metindeki bilgileri sıraya koyabilme, farklılıkları benzerlikleri belirleme, metne benzer yazıtları hatırlama, metindeki etmenleri sıralama, açıklama, yorumlama, eşleştirme, sıraya koyma, benzerlik fark saptama ya da ilişkilendirme gibi etmenler sorgulanır. Bu etmenler var olan bir bilgiyi hatırlama, kavrama, uygulama, analiz etme düzeyinde olabilir. Fakat C seçeneğinde verilen ifade var olan bir bilgiyi anlama değil yeni bir bilgi üretme ve bunu kanıtlama düzeyindedir. Bu sebeple C seçeneğinde doğru anlamayı ölçen bir kriterden çok daha üst düzey bir kriter yer almaktadır.

CEVAP: C